

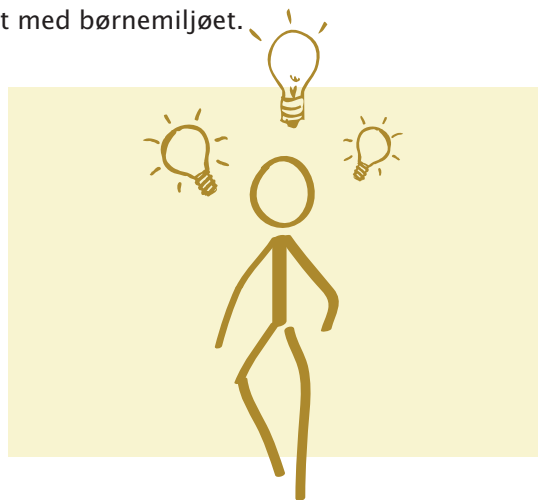
Procesværktøj om trivsel

Procesværktøj om trivsel

Introduktion

Det kan styrke dagtilbuds arbejde med børns trivsel, hvis I som personalegruppe, legestuegruppe eller bestyrelse vælger at sætte ord på, hvad I forstår ved trivsel. Ved at arbejde jer frem til en fælles forståelse, får I et godt grundlag for at arbejde med børns trivsel i hverdagen. Dette procesværktøj guider jer gennem en proces, hvor I med udgangspunkt i jeres individuelle meninger, når frem til en fælles forståelse og til fælles mål for jeres arbejde med trivsel. Alt sammen med udgangspunkt i, hvordan I arbejder i jeres dagtilbud. Jeres tanker om trivsel og de mål I opstiller undervejs kan for eksempel indarbejdes i de pædagogiske læreplaner og arbejdet med børnemiljøet.

Opbygning og tidsforbrug

Det tager omkring 3-4 timer at komme igennem hele processen, men præcis hvor lang tid det tager afhænger af, hvor mange I er – jo flere der skal til orde, des længere tid tager det. Først skal I vælge en procesleder (typisk lederen, dagplejepædagogen eller formanden). Proceslederen skal styre tiden, og holde processen i gang. Det er også proceslederens opgave at være nysgerrig og stille uddybende spørgsmål til deltagerne.

Processen er bygget op i tre trin:

1 Brainstorm

Her arbejder I med jeres umiddelbare forståelse af trivsel: Hvad er jeres individuelle forståelse, hvor er der sammenfald, hvor er I forskellige?

Hvis I er 12 personer, skal I bruge ca. en time på dette trin

2 Trivsel fra forskellige vinkler

Her ser I på trivsel fra en faglig vinkel, fra børnenes perspektiv og fra forældrenes perspektiv.

Hvis I er 12 personer, skal I bruge ca. halvanden time på dette trin

3 Det fremtidige arbejde med trivsel

Her opstiller I konkrete mål for dagtilbuddets arbejde med trivsel, og I arbejder med forskellige veje til at nå målene.

Hvis I er 12 personer, skal I bruge ca. halvanden time på dette trin

Antal deltagere

Fra fire deltagere og opefter.

Materialer

- Post-it blokke
- Flip-over papir eller stor planche til hver gruppe
- Tuscher til hver gruppe

Trin 1 Brainstorm

- A** Proceslederen præsenterer kort formålet med processen og de tre trin, som I skal igennem.
- B** Individuel øvelse på 5-10 minutter: Alle skriver ord, de forbinder med trivsel, på post-it. Ét ord på hver post-it. I må skrive så mange, I har lyst til.
- C** Præsentation for de øvrige deltagere: Deltagerne præsenterer deres post-its for hinanden. Arbejder I i en stor gruppe, vælger I hver især tre post-its, som I særligt gerne vil uddybe. Samtidig med præsentationen hænger I jeres post-its på en velegnet tavle eller væg.
- D** Gruppering af jeres post-its: I fællesskab skal I gruppere post-its, der handler om det samme. Flyt rundt på sedlerne, og se hvilke mønstre, der dannes.

Deltagernes tanker er nu sporet ind på begrebet trivsel og de mange opfattelser og perspektiver, der er på det.

Trin 2 Trivsel fra forskellige vinkler

I skal nu i grupper på 2-4 personer arbejde med trivsel fra tre forskellige vinkler. Det betyder, at I i nogle tilfælde skal se på trivsel fra andre vinkler end jeres egen. Hvis I for eksempel er en bestyrelse, så kommer forældre undervejs til at tage et fagligt perspektiv og omvendt skal det pædagogiske personale i processen tage forældrenes perspektiv. Her er det vigtigt, at I er anerkendende over for hinandens roller og over for hinandens indspark.

I dette perspektiverende trin kan det for nogle grupper være en stor hjælp, hvis proceslederen udleverer et ark med en række refleksions-spørgsmål, fx hvordan opleves trivsel ud fra det pågældende perspektiv.

Det er en fordel, hvis grupperne kan tale uden at forstyrre hinanden. Bestem på forhånd, hvor lang tid (fx 20 minutter) grupperne må bruge på hver vinkel. Proceslederen styrer tiden.

A Fagligt perspektiv

I skal arbejde ud fra to spørgsmål: Hvornår ser og oplever du, at børnene i jeres dagtilbud trives? I hvilke sammenhænge og situationer oplever du det? I skal besvare spørgsmålene ud fra et pædagogisk og fagligt perspektiv. Svare så konkret og hverdagsnær på spørgsmålene som muligt.

B Børnenes perspektiv

Her forsøger I at tage børnenes perspektiv. Hvad er trivsel for børnene? Hvornår oplever de det? Hvad er forudsætningerne for, at børnene trives? Stil gerne hinanden nysgerrige spørgsmål.

C Forældrenes perspektiv

I skal nu arbejde ud fra spørgsmål som: Hvornår oplever forældrene, at deres børn trives? Er det, når de kommer hjem med en flot maske, de selv har kreeret, eller er det, når flyverdragten drypper af mudder? Er det når barnet sidder tæt med en voksen optaget af en aktivitet, eller er det, når barnet er optaget af leg med kammerater? Hvad vurderer forældrene deres børns trivsel på? Husk stadig at svare så konkret som muligt.

D Opsamling

Hver gruppe skal på skift præsentere pointerne i deres diskussioner i plenum, så alle får hørt, hvad de forskellige grupper har været optagede af. Proceslederen styrer fremlæggelserne og giver plads til reaktioner og fælles drøftelse.

For at berige børneperspektivet på trivsel kan det være rigtig givtigt, hvis I på forhånd har interviewet nogle børn med udgangspunkt i, hvad der er en god dag i dagtilbuddet.

Trin 3 Det fremtidige arbejde med trivsel

Det er på dette trin, at I udmønter jeres diskussioner og refleksioner i konkrete mål for arbejdet med trivsel. Det vil være naturligt at arbejde videre i de eksisterende grupper. Men er den samlede gruppe på omkring seks personer, så vil det give god mening at arbejde trin 3 igennem samlet. Grupperne skal tegne nedenstående pil på et stort blankt papir og skrive "vejen til målet" og "målet" over pilen.

Trivselspil

I hver gruppe opsætter I et mål omkring dagtilbuddets arbejde med trivsel. Det kan være gruppen vælger at sætte fokus på en specifik situation eller en bestemt børne- eller aldersgruppe. Under alle omstændigheder skal I beskrive målet, så konkret som muligt. Dernæst skal I finde frem til konkrete handlinger, som kan føre til, at I når målet. Handlingerne skriver I på pilen under "vejen til målet".

Det er i denne del af processen, at arbejdet med børnemiljøet og de pædagogiske læreplaner kan tænkes ind.

Eksempel 1:

Mål: Alle børn skal have venner

Vejen til målet:

- Vi spørger børnene, hvem deres bedste venner er, og vurderer om det stemmer overens med de voksnes opfattelser.
- Vi observerer børnene med fokus på deres venskaber i en periode
- Vi identificerer barrierer for, at venskaber kan udvikles og trives.
- Vi taler med børnene om, hvad gode venner er, hvordan man er en god ven og om, hvordan man får gode venner.

Eksempel 2:

Mål: Alle børn skal have god energi tilført hele dagen, så de har energi til at lege og er i godt humør, mens de leger.

Vejen til målet:

- Der skal i en periode laves registreringer af, hvornår der bliver spist i dagtilbuddet og hvor længe.
- I samme periode skal en voksen lave observationer af, hvad der sker i spisesituationerne.
- De voksne ved bordene registrerer i en periode hvilke børn, der kommer og spiser. Det vil kunne give et fingerpeg om, hvorvidt der er børn, der ikke får den energitilførsel, de bør have i løbet af dagen.
- På baggrund af vores registreringer overvejer vi, om der er procedurer omkring spisningen, vi kan ændre, så der bliver mere ro og dermed lettere for nogle børn at koncentrere sig om spisningen.
- Foredrag med kostvejleder for alle ansatte og forældre om, hvor ofte børn i vores aldersgruppe skal tilbydes mad og hvilken type mad.
- Der skal udarbejdes information om den gode madpakke og den gode madkultur til forældrene, så også nye forældre får informationer om dagtilbuddets madkultur. Dette materiale skal samtidig bakke pædagogerne op, når de taler med forældrene om vigtigheden af sund kost.

Eksempel 3:

Mål: Alle børn skal bevæge sig hver dag.

Vejen til målet:

- Vi vil lave en analyse af bevægelsesmuligheder i vores dagtilbud. Vi går på opdagelse både ude og inde, både med voksne og børn. Vi spørger børnene, hvordan de kan bevæge sig de forskellige steder og spørger dem, hvad de godt kunne tænke sig, så vi får børneperspektivet med.
- I en periode vil vi registrere, hvor børnene befinder sig, når de bevæger sig, og hvad de laver. På baggrund af registreringerne vil vi overveje, hvordan vi kan få mere bevægelse i hverdagen.
- Vi vil gennemføre en interviewrunde med små grupper af de børn, der bevæger sig mindst. I interviewet vil vi få dem til at sætte ord på, hvordan vi kan få dem motiveret til at bevæge sig.
- Kontakte en motorikvejleder, der dels ser på alle vores børnegrupper og dels vurderer vores fysiske miljø.
- Igangsætte fælles projekt på tværs af grupperne i vores børnehave omkring læreplanstemt krop og bevægelse.

Eksempel 4:

Mål: Alle børn skal opleve omsorg og nærvær.

Vejen til målet:

- Vi laver logbog over vores dage i en periode, så vi kan se, hvornår vi får skabt gode betingelser for omsorgen og nærværet overfor børnene. Samtidig vil logbogsoptegnelserne kunne fortælle os lidt om, i hvilke situationer, vi ikke formår at være så nærværende, som vi ønsker.
- Vi laver løbende observationer af modtagesituationen og analyserer disse.
- Med udgangspunkt i observationerne drøfter vi optimale muligheder for nærvær.

Når grupperne har fået udfyldt deres trivselspil med så konkrete tiltag som muligt, præsenterer grupperne hinanden for deres arbejde. Beslutningerne om det videre arbejde er op til dagplejepædagogen, lederen eller bestyrelsesformanden.

Afrunding

Forhåbentlig har I oplevet, at processen har understøttet det, der i forvejen sker i jeres dagtilbud, samtidig med at den har styrket bevidstheden om trivslens betydning og tilstedeværelse. Det kan afspejle sig i de tiltag, I fremover igangsætter i jeres hverdag.

Processen kan også være med til at skærpe opmærksomheden på, at trivsel er noget, I kan arbejde med helt konkret i læreplanerne og børnemiljøet.

Har I arbejdet med processen i en bestyrelse, kan I medtænke jeres forståelse af og mål for trivsel i jeres arbejde med principper, værdigrundlag og overordnede mål.

Hjælpespørgsmål til opsamling og refleksion

- Hvordan var det at arbejde med trivselsbegrebet på denne måde?
 - Hvad tænker I om det, der er blevet kortlagt og foreslået?
 - Hvad er det næste skridt i forhold til at blive afklarede omkring, hvordan vi kommer videre herfra? Hvem skal gøre hvad?
 - Hvad er den vigtigste læring fra denne proces?
-

SEKRETARIAT FOR SAMARBEJDE FOR TRIVSEL

dcum.

Dansk Center for Undervisningsmiljø
Danish Centre of Educational Environment
Blommevej 40 · DK - 8930 Randers NØ
dcum@dcum.dk · +45 722 654 00
www.dcum.dk

DCUM er et uafhængigt statsligt center, der skal medvirke til at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø på uddannelsessteder og et godt børnemiljø i dagtilbud